

Nr 531.

Av herr **Persson** i Norrby **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 267, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.*

Ett av de besvärligaste problemen på växtodlingens område i vårt land är ogräsplågan. Särskilt med tilltagande brist på arbetskraft blir situationen allt svårare att bemästra. Det har beräknats att ogräsen för närvarande förorsaka vårt land en förlust av minst 150 miljoner kronor årligen.

Då det gällt att vetenskapligt utarbeta och praktiskt utforma effektiva och arbetsbesparande metoder för ogräsens bekämpande har nuvarande föreståndaren för tekniska högskolans institution för jordbrukslära doktor Alfr. Åslander varit en föregångsman. Redan år 1920 företog denne med statsunderstöd en studieresa inom de nordiska länderna för att lära känna moderna metoder för ogräsens bekämpande. Under flera följande år utförde han en rätt omfattande försöksverksamhet på ogräsområdet. Under vinterhalvåret 1923—24 studerade han ogräsbiologi för professor Korsmo i Oslo och vid lantbrukshögskolan i Ås. Och från hösten 1924 till dec. 1928 bedrev han studier vid andra utländska läroanstalter, bl. a. under två år som Rockefellerstipendiat i U. S. A. Därunder publicerade han flera avhandlingar om ogräs; bl. a. uppfann han och utarbetade den kloratmetod mot ogräs, som under de senaste åren fått stor tillämpning i vårt land.

Efter hemkomsten från dessa studier har Åslander visserligen måst reducera ogräsforskningen till en fritidssysselsättning, men genom avhandlingar, en populär handbok, artiklar och radioföredrag har han dock spritt råd och rön på ogräsområdet.

Hösten 1940, då det kunde förutses att ogräsproblemet under en troligen lång kristid skulle bli besvärligt, ingav Åslander en ansökan om statsunderstöd till forsknings- och upplysningsverksamhet på ogräsområdet. Senare ingåvos liknande ansökningar från lantbrukshögskolan och jordbruksförsöksanstalten. Anslag beviljades av 1941 års riksdag. Efter överenskommelse med lantbrukshögskolan och försöksanstalten kom Åslander därefter att huvudsakligen ägna sig åt det praktiska utformandet av den av honom tidigare vetenskapligt utarbetade kloratmetoden samt undersökningar över trädesbruket, d. v. s. effektiva metoder mot våra fleråriga, rotspridande ogräs såsom tistel, hästhov, kvickrot m. fl. Goda resultat erhöles nästan omedelbart, och vid sammanträde den 9 febr. 1944 tillstyrkte lantbrukshögskolans försöksnämnd, samtidigt som ännu gällande arbetsplan godkändes, väsentligt ökade anslag till Åslanders verksamhet.

Under den tid som därefter förflutit har kloratmetoden i stort sett utretts. Dess absoluta beroende av klimatet har fastslagits, och en klimatkarta

över vårt land har upprättats, så att ett säkert underlag vunnits för upplysningsverksamheten i fråga om kloratets rätta användning. Kloratmetoden har också under de två senaste åren fått en mycket stor användning i vårt land. Därjämte ha noggranna tidsstudier — de första i vårt land — över arbetsåtgången vid trädesbruk visat att man vid användning av de av Åslander föreslagna bearbetningsmetoderna kan nedbringa arbetskostnaderna till en bråkdel av det normala samtidigt som trädeseffekten, d. v. s. verkan mot ogräsen, blir långt större. Med en bearbetning av summa 11—12 traktortimmar pr ha under trädesåret har fullständig utrotning av åkerstisel uppnåtts. Samtidigt har skördeavkastningen ej oväsentligt ökat.

Vid dessa forskningar och försök erhållna resultat ha publicerats i talrika artiklar i *Lantmannen* — *Svenskt land*, varjämte kortfattade råd ofta ha influtit i *Jordbrukarnas föreningsblad* och andra vitt spridda tidningar och tidskrifter.

Sedan budgetåret 1941/42 har anslag till Åslanders forsknings- och försöksverksamhet utgått av anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. I nu avlämnad proposition nr 267 har föreslagits, att ett belopp av 16 800 kronor skall få användas för forsknings- och försöksverksamhet för bekämpande av ogräs. Härutöver föreslås, att ett belopp av 15 000 kronor ställes till lantbrukshögskolans förfogande för forskning rörande natriumkloratets användbarhet som ogräsbekämpningsmedel. Av styrelsens för lantbrukshögskolan å s. 76 i propositionen återgivna förslag till disposition av ifrågavarande medel synes framgå, att något bidrag till Åslanders verksamhet icke är avsett att utgå. En framställning från Åslander om bidrag har av Kungl. Maj:t genom beslut den 10 maj 1946 överlämnats till jordbrukets forskningsråd för att av rådet tagas under övervägande.

Tidigare beviljat anslag, 4 500 kronor per år, har icke berett Åslander någon som helst ersättning för utfört arbete. Det har endast utbetalats mot verifikationer över resekostnader, förbrukat material och nödig arbetshjälp.

Då här föreligger ett fall av praktiskt inriktat forskningsintresse som synes oss böra uppmontras, få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 267 måtte medgiva att till doktor Alfred Åslander för budgetåret 1946/47 av anslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område må för forsknings- och försöksverksamhet för bekämpande av ogräs utgå ett bidrag av 4 500 kronor på villkor, som Kungl. Maj:t äger bestämma.

Stockholm den 22 maj 1946.

Per Persson,
Norrby.

Lars E. Andersson,
Hedensbyn.

J. H. Johansson
i Norrfors.